

COMISIA DE EVALUARE A JUDECĂTORILOR
JUDICIAL VETTING COMMISSION
str. Alexei Mateevici 75, mun. Chișinău,
MD-2009, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

RAPORT DE EVALUARE

aprobat conform articolului 40

din Regulamentul de organizare și funcționare

OXANA ROBU

judecător al Curții de Apel Centru

subiect al evaluării conform articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023

25 martie 2025

Cuprins

I. Introducere	3
II. Subiectul evaluării.....	3
III. Criteriile de evaluare	4
IV. Procedura de evaluare	6
V. Analiza	8
VI. Concluzia	33
VII. Acțiuni ulterioare și publicarea.....	33

Completul de evaluare al Comisiei (în continuare „Comisia”) instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”) a deliberat la 6 februarie 2025 și a aprobat următorul raport la 25 martie 2025. Membrii care au participat la aprobarea raportului au fost:

1. Scott BALES
2. Willem BROUWER
3. Iurie GAȚCAN

Pe baza activității sale de colectare și revizuire a informațiilor, a explicațiilor oferite în cadrul audierii publice, precum și a deliberărilor ulterioare, Comisia a elaborat următorul raport de evaluare.

I. Introducere

1. Prezentul raport o vizează pe dna Oxana Robu, judecător al Curții de Apel Centru (în continuare „subiect”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 252/2023 și cu Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare (în continuare „Regulament”).
3. Comisia a conchis că subiectul nu corespunde criteriilor de integritate etică stabilite de Legea nr. 252/2023

II. Subiectul evaluării

4. Subiectul este judecător la Curtea de Apel Centru din 2014. Până la 27 decembrie 2024, această instanță de judecată avea denumirea Curtea de Apel Chișinău.
5. Anterior numirii la Curtea de Apel Centru, subiectul a fost judecător la Judecătoria Ciocana.
6. Subiectul este formator la Institutul Național al Justiției și deține o funcție didactică la Universitatea de Stat din Moldova.
7. Subiectul și-a obținut diploma de licență în drept în 1996 la Universitatea de Stat din Moldova. În 2009 și-a obținut titlul de doctor în drept la aceeași universitate.

III. Criteriile de evaluare

8. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia evaluează integritatea etică și financiară a subiectului.

9. Articolul 11 alineatul (2) din Legea nr. 252/2023 stabilește că un subiect:

„[...] nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.”

10. Articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 prevede că un subiect:

„[...] nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023.”

11. Normele de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor în perioada relevantă erau reglementate de:

- a. Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;
- b. Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- c. Codul de etică și conduită profesională al judecătorului nr. 8 din 11 septembrie 2015 aprobat prin Hotărârea Adunării generale a judecătorilor;
- d. Codul de etică al judecătorului aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007;

- e. Ghidul integrității judecătorilor nr. 318/16 din 3 iulie 2018 aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.
12. Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.
 13. Articolul 11 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a subiectului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.
 14. Potrivit articolului 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023, în procesul evaluării integrității financiare a subiectului, Comisia ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile și veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.
 15. În procesul evaluării conformității unui subiect cu criteriile de integritate etică și financiară, Comisia aplică prevederile și regimul juridic în vigoare la momentul comiterii faptelor sau emiterii actelor relevante.
 16. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit articolului 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, *i.e.* „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.
 17. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. Potrivit Curții, Consiliul Superior al Magistraturii poate decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă” sugerează o certitudine cu privire la neîntreținerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care

confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii (Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16 februarie 2025, §§ 99, 101).

18. În situația în care Comisia are dubii întemeiate referitoare la anumite fapte care ar putea conduce la nepromovarea evaluării, subiectul va avea posibilitatea să se opună acestor constatări și să prezinte argumente în apărarea sa, în conformitate cu articolul 16 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Punând în balanță toate probele și informațiile acumulate în cadrul procedurii, Comisia va adopta o soluție.

IV. Procedura de evaluare

19. La 5 aprilie 2024, pe baza articolului 12 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii lista judecătorilor Curții de Apel Chișinău în care era menționat și numele subiectului.
20. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și i-a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la articolul 12 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării (în continuare, ambele denumite „declarația pentru ultimii cinci ani”). La 30 aprilie 2024, subiectul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul completate.
21. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului B din care fac parte membrii Scott Bales, Iurie Gațcan și Willem Brouwer. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.
22. Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, Comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, 10 și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii 5 sau, respectiv, 10 ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.
23. În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr.

1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.

24. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Nicio sursă nu a informat Comisia despre evoluții ulterioare sau eventuale corectări ale informațiilor furnizate. Sursele solicitate să prezinte informații despre subiect au inclus Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate (în continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”), bănci (Banca Socială S.A., BCR S.A., Banca de Economii S.A., EuroCreditBank S.A., Eximbank S.A., Moldinconbank S.A., MAIB S.A., Victoriabank S.A., OTP Bank S.A., Banca de Economii S.A.). De asemenea, Comisia a solicitat informații de la alte instituții publice și entități private. Comisia a accesat surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Nu au fost primite plângeri sau informații din partea societății civile. Toate informațiile primite au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.
25. La 25 septembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 6 octombrie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). La 3 și 11 octombrie 2024, subiectul a solicitat prelungirea termenelor pentru a răspunde. Comisia a acceptat prelungirile, iar subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
26. La 22 noiembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 24 noiembrie 2024 (în continuare „a doua de întrebări”). La 22 noiembrie 2024, subiectul a solicitat prelungirea termenului. Comisia a oferit o prelungire, iar subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
27. La 18 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 29 decembrie 2024 (în continuare „a treia de întrebări”). La 20 decembrie 2024, subiectul a solicitat prelungirea termenului. Comisia a oferit o prelungire, iar subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul prelungit.
28. La 24 ianuarie 2025, Comisia a notificat subiectul că a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și

financiare și a invitat-o să participe la o audiere publică la 6 februarie 2025. De asemenea, subiectul a fost informat că raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.

29. În conformitate cu articolul 39 alin. (4) din Regulament, subiectul a solicitat și a primit acces la toate materialele din dosarul de evaluare la 30 ianuarie 2025.
30. La 3 februarie 2025, subiectul i-a transmis Comisiei o cerere prin care a solicitat ca partea din audiere referitoare la implicarea sa în cauze care au condus la încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului să se desfășoare în ședință închisă. Subiectul a motivat că dosarele în discuție sunt pendinte. Ca urmare a solicitării subiectului, pe baza articolului 16 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia a decis să desfășoare partea audierii referitoare la cauzele examinate de Curtea Europeană în ședință închisă.
31. La 4 februarie 2025, subiectul a prezentat explicații și documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a examinat relevanța lor în secțiunea „Analiza”.
32. La 6 februarie 2025, Comisia a organizat o audiere. În cadrul audierii, subiectul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din declarația pentru ultimii cinci ani și din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior. Subiectul a prezentat documente suplimentare, iar Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a examinat relevanța lor în secțiunea „Analiza”.

V. Analiza

33. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza concluziei Comisiei.
34. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a analizat și, după caz, a solicitat clarificări suplimentare din partea subiectului cu privire la următoarele:
 - a. potențiala diferență dintre avere, venituri și cheltuieli (avere inexplicabilă) pentru 2012-2017 și 2019;
 - b. implicarea în cauze care au condus la încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului.

A. Dubii care nu conduc la nepromovare**Potențiala avere inexplicabilă pentru 2012-2017 și 2019**

35. Ca urmare a unei analize financiare, Comisia a constatat în mod preliminar următoarea diferență între veniturile și cheltuielile gospodăriei subiectului (sold negativ): -57.825 MDL în 2012; 179.303 MDL în 2013; -19.778 MDL în 2014; -36.991 MDL în 2015; 14.830 MDL în 2016; -108.341 MDL în 2017 și -405.593 MDL în 2019.
36. Acest fapt s-a datorat în principal atribuirii fluxurilor financiare de ieșire ale subiectului a prețurilor vehiculelor care au fost înregistrate pe numele fostului soț și a cheltuielilor identificate pentru construirea unei case pe terenul părinților. Mai jos sunt prezentate circumstanțele și concluziile Comisiei cu privire la aceste două aspecte.

Posibila proprietate *de facto* asupra vehiculelor

37. În procesul evaluării integrității financiare, articolul 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023 ghidează Comisia să ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alin.(4) și (5) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Totodată, în conformitate cu articolul 33 alin. (5) din Legea nr. 132/2016, dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului sau comodantului.
38. Pe parcursul perioadei de evaluare, este posibil ca subiectul să fi utilizat patru vehicule înregistrate pe numele fostului soț. Totuși, el nu declarase venituri oficiale care să poată justifica achizițiile. Prin urmare, Comisia a analizat dacă subiectul putea fi beneficiarul efectiv și dacă cheltuielile pentru achiziționarea acestora îi erau imputabile.
39. Cele patru vehicule sunt enumerate mai jos, urmate de un tabel care cuprinde elementele-cheie ale analizei beneficiarii efective în legătură cu fiecare vehicul. În special, ultimele trei au fost importate de fostul soț al subiectului.
- a. *Mercedes G-Class, a/f 2003.* Între 2012 și 2022, fostul soț a fost înregistrat ca proprietar. În aceeași perioadă, subiectul a înregistrat dreptul de

uzufruct asupra vehiculului și a declarat în mod constant acest fapt la ANI. Unele surse deschise¹ o identifică ca fiind șoferul vehiculului.

- b. *Opel Mokka, a/f 2013*. Între 2013 și 2017, fostul soț a fost înregistrat ca proprietar. În aceeași perioadă, subiectul a înregistrat dreptul de uzufruct asupra vehiculului și a declarat în mod constant acest fapt la ANI.
- c. *Mercedes GLK-Class, a/f 2013*. Între 2017 și 2021, fostul soț a fost înregistrat ca proprietar. În aceeași perioadă, subiectul a înregistrat dreptul de uzufruct asupra vehiculului și a declarat în mod constant acest fapt la ANI.
- d. *Volvo XC40, a/f 2019*. Din 2020 și până în prezent, fostul soț este înregistrat ca proprietar. În declarațiile depuse de subiect la ANI pentru anii 2020, 2021, 2022 și 2023, subiectul a declarat drepturi de folosință, însă nu le-a înregistrat oficial la ASP.

Preț/valoare	<i>Mercedes G-Class, a/f 2003</i>	<i>Opel Mokka, a/f 2013</i>	<i>Mercedes GLK-Class, a/f 2013</i>	<i>Volvo XC40, a/f 2019</i>
Indicatori de folosință a mașinilor	- 30.000 MDL, preț contractual ² ; dar	- 140.000 MDL, valoare import	- 326.000 MDL, valoare import	- 23.530 EUR, valoarea de import
	- sursele deschise sugerează un preț mai mare ³	- 38.775 MDL, taxe de import	- 68.979 MDL, taxe de import	- 63.234 MDL, taxe de import
Asigurare internă de răspundere civilă auto	- beneficiar principal: fostul soț	- beneficiar principal: fostul soț	- beneficiar principal: fostul soț	- beneficiar principal: fostul soț (număr

¹ [Magistratul de la Apel se plimbă cu merțanul prin oraș - Curaj.TV](#)

² Conform contractului de vânzare-cumpărare prezentat de subiect în cea de-a treia rundă de întrebări, cumpărătorul vehiculului era fostul soț.

³ Informațiile disponibile pe site-urile de vânzări naționale ([Mercedes G-Class](#)) sugerează că un vehicul similar valorează în 2025 aproximativ 28.999 EUR. Prin urmare, în 2012, cel mai probabil, un astfel de vehicul era mai scump. Comisia a constatat dubii cu privire la modul de achiziție a vehiculului și la prețul plătit. Informațiile din surse deschise și datele vamale sugerează o diferență semnificativă de valoare, acest vehicul fiind achiziționat doar cu 1.500 EUR. În lipsa oricăror alte dovezi privind prețul real plătit (având în vedere timpul scurs și absența documentelor relevante în registrele de stat), Comisia a aplicat în analiza sa financiară explicațiile subiectului și sumele pe care acesta le-a declarat ca fiind cheltuite pentru achiziționarea vehiculelor.

	- beneficiar secundar: subiectul (2013-2017)	- beneficiar secundar: subiectul (2014-2017)	- beneficiar secundar: subiectul (2013-2016)	nelimitat de utilizatori)
Trecerea frontierei	- fostul soț: de 6 ori în calitate de șofer - subiectul: de 2 ori în calitate pasager	niciun caz pentru subiect	niciun caz pentru subiect	- fostul soț: de 4 ori în calitate de șofer - subiectul: de 2 ori în calitate pasager
Asigurare de răspundere civilă auto externă	niciuna pentru subiect	niciuna pentru subiect	niciuna pentru subiect	niciuna pentru subiect
Inspecții tehnice	fostul soț	fostul soț	fostul soț	fostul soț
Costuri de mentenanță	subiectul: 1 plată	niciunul pentru subiect	subiectul: 1 plată	niciunul pentru subiect
Contravenții rutiere	niciuna pentru subiect	niciuna pentru subiect	niciuna pentru subiect	niciuna pentru subiect
Poze din sistemul de monitorizare a drumurilor publice	nu sunt disponibile	nu sunt disponibile	nu sunt disponibile	da

Explicațiile subiectului

40. În răspuns la cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a declarat că, după divorțul din 2003, fostul soț a continuat să asigure întreținerea fiului lor, iar vehiculele au fost utilizate în acest scop. Subiectul a mai declarat că toate vehiculele au fost achiziționate, importate și vândute de fostul soț. Ea nu a cumpărat sau vândut vreun vehicul. Fostul soț a achitat taxele de import, taxele de drum și polițele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto și a efectuat inspecțiile tehnice periodice. Astfel cum a declarat subiectul, ea și fiul său au utilizat aceste vehicule doar când a fost necesar și le-a returnat la cererea fostului soț.
41. Potrivit subiectului, faptul că Comisia nu deține informații cu privire la veniturile fostului soț nu semnifică că cheltuielile acestuia îi aparțin ei. Subiectul a adăugat că nu deține informații cu privire la veniturile și cheltuielile fostului soț. De asemenea, subiectul a declarat că fostul soț a

lucrat peste hotare și consideră că acesta este motivul pentru care Comisia nu poate identifica veniturile acestuia.

42. În explicațiile suplimentare prezentate la 4 februarie 2025 și în timpul audierii, subiectul a susținut că fostul soț a fost fondatorul și administratorul unei societăți comerciale („VAOX” S.R.L.) și că ar putea avea venituri din această activitate.

Aprecierea Comisiei

43. Conform bazei de date a SFS, în perioada 2012 - 2023, fostul soț al subiectului nu a înregistrat niciun venit oficial. De asemenea, în aceeași perioadă, el nu a primit nicio plată socială. Nu s-a constatat niciun venit oficial obținut de societatea comercială menționată anterior.
44. Deși faptele constatate sugerează că fostul soț nu avea capacitatea financiară de a efectua achizițiile din surse oficiale de venit, circumstanțele constatate nu sunt suficiente pentru a considera că subiectul este beneficiarul efectiv și pentru a-i atribui cheltuielile de achiziție (a se vedea, *e.g.*, cazul *Anatolie Turcan*, Raportul din 14 mai 2024, § 50). Pentru a ajunge la o astfel de concluzie, Comisia ar trebui să identifice elemente suplimentare, cum ar fi (1) utilizarea substanțială și nerestricționată a unui vehicul; (2) legătura financiară dintre subiect și achiziție (*e.g.* transferuri bancare, retrageri de numerar cu puțin timp înainte de achiziție); sau (3) indicatori de disimulare a activelor, cum ar fi nedeclararea utilizării vehiculelor către ANI. Comisia subliniază că aceste elemente nu trebuie apreciate cumulativ, ci pot constitui elemente care pot indica spre o beneficiere efectivă.
45. În ceea ce privește potențiala utilizare substanțială și nerestricționată a vehiculelor:
- fostul soț avea statut de beneficiar principal al asigurărilor pentru toate mașinile, iar subiectul era doar asigurat secundar. Acest fapt poate constitui un indiciu al utilizării ocazionale și al faptului că fostul soț încheia și semna contractele de asigurare;
 - trei din patru vehicule au fost importate chiar de către fostul soț;
 - fostul soț a prezentat vehiculele pentru inspecții tehnice în fiecare an, iar pentru Volvo XC 40 subiectul a prezentat dovezi că fostul soț a plătit pentru serviciile de mentenanță la reprezentanța oficială a mărcii;
 - subiectul nu a trecut frontiera de stat cu aceste vehicule în calitate de șofer. Însă fostul soț a fost identificat în această calitate;

- nu există nicio înregistrare privind comiterea de către subiect a vreunei contravenții în legătură cu conducerea acestor vehicule.

46. Toate aceste elemente sugerează că fostul soț era cel mai probabil utilizatorul principal al vehiculelor și nu există niciun indiciu că subiectul avea acces neîngrădit la aceste vehicule.
47. Comisia nu a putut identifica nicio legătură financiară între subiect și achiziționarea acestor vehicule. Cele două transferuri identificate ca plăți către un service auto și pentru achiziționarea de anvelope nu se referă la achiziționarea vehiculelor, ci la utilizarea lor. Fostul soț a declarat ulterior că a returnat în numerar aceste costuri plătite de subiect.
48. De asemenea, subiectul a declarat drepturile de utilizare a vehiculelor în toate declarațiile sale de avere depuse la ANI. Nu le-a tăinuit de autorități ca să genereze dubii suplimentare.
49. Având în vedere cele de mai sus, Comisia a decis să nu includă prețurile de cumpărare și de vânzare ale acestor vehicule în calculul averii inexplicabile.

Proprietatea *de facto* asupra unui bun imobil

50. În 2010, părinții subiectului au cumpărat de la autoritățile locale ale mun. Chișinău terenul pe care se afla deja casa lor. La scurt timp după achiziționare, aceștia au început să construiască un nou imobil pe teren. Construcția a fost finalizată în 2015, iar autoritățile cadastrale locale au înregistrat casa nou construită pe baza unui raport de recepție finală din 7 aprilie 2015 emis de o comisie specială.
51. În termen de patru luni de la înregistrarea casei, părinții subiectului au donat-o fiului subiectului, D.R. (nepotul lor), împreună cu o doime din dreptul lor de proprietate asupra terenului pe care se află atât casa lor, cât și casa nepotului. La data donării casei, nepotul lor era minor, iar bunurile sale erau administrate de subiect.
52. În prima rundă de întrebări și în timpul audierii, subiectul a declarat că ea și fiul ei locuiesc în această casă.
53. În răspunsurile sale la a doua rundă de întrebări, subiectul a reflectat cheltuieli de 35.000 MDL în 2011, 57.500 MDL și 450 EUR în 2012, 1.300 EUR, 200 USD și 5.000 MDL în 2013, 35.000 MDL în 2014 și 30.000 MDL în 2015, care ar fi fost suportate de părinții săi în perioada 2012 - 2015 în legătură cu construcția casei. Aceste sume reflectă banii achitați muncitorilor (conform recipiselor anexate). Potrivit subiectului, părinții au avut, de asemenea, cheltuieli pentru materiale de construcție, dar, din cauza trecerii timpului,

nu dețin nicio probă în acest sens. Totodată, subiectul a declarat că părinții au primit o parte din materialele de construcție gratuit de la fratele tatălui, care avea o afacere cu materiale de construcție. În ziua audierii, subiectul a anexat o declarație semnată de fratele tatălui său, susținând că acesta a furnizat gratuit materiale de construcție. Potrivit subiectului, din discuțiile cu părinții săi, aceștia au cheltuit în total aproximativ 200.000 MDL pentru construcția casei. Aceeași sumă este menționată în raportul final de recepție din data de 7 aprilie 2015.

54. Valoarea cadastrală a casei stabilită de autoritățile cadastrale, probabil la data înregistrării în 2015, este de 481.341 MDL. De asemenea, în fiecare an între 2017 și 2023, societățile de asigurări au evaluat această casă cu sume între 120.000 EUR sau 129.000 EUR la încheierea contractelor de asigurare facultativă cu fiul subiectului.
55. Pentru fiecare an din 1998 până în 2015, părinții subiectului au avut un venit oficial mai mic decât cheltuielile de consum ale populației. În a doua rundă de întrebări, subiectul a susținut că părinții săi au avut 35.000 MDL ca economii din vânzarea unui apartament în 2003. În conformitate cu practica sa anterioară, Comisia consideră puțin probabil că întreaga sumă a rămas disponibilă până la începerea construcției casei. Având în vedere că trecuseră aproape 10 ani de la vânzarea apartamentului și că veniturile ulterioare ale părinților au fost mai mici decât cheltuielile lor de consum, pe o balanță a probabilităților, Comisia consideră puțin probabil că această sumă era disponibilă atunci când a început construcția. Prin urmare, părinții subiectului nu ar fi fost în măsură să construiască ei înșiși casa din surse oficiale de venit.
56. De asemenea, în răspunsurile sale la a doua rundă de întrebări, subiectul a reflectat cheltuieli în valoare de 120.638 MDL care ar fi fost suportate de ea în 2014 pentru reparații de interior și mobilarea casei. Aceste sume fac deja parte din calculul averii inexplicabile, independent de cine a fost beneficiarul real.
57. În a treia rundă de întrebări, subiectul a declarat că nu a efectuat cheltuieli pentru construirea casei, cu excepția celor pentru reparații de interior și mobilare identificate de Comisie. Potrivit subiectului, alte cheltuieli au fost suportate de părinții săi. De asemenea, aceasta a declarat că părinții săi au construit casa și că aveau dreptul legal de a o dona nepotului lor. În cadrul aceleiași runde de întrebări, subiectul a recunoscut că nu deține alte bunuri imobiliare, dar a precizat că aceasta nu semnifică că este beneficiarul efectiv

al casei. De asemenea, a declarat că în perioada 2012 - 2015 a avut economii și ar fi putut construi o casă dacă și-ar fi dorit.

58. În timpul audierii, subiectul a declarat că părinții săi au decis să construiască această casă deoarece a lor nu avea suficient spațiu pentru a găzdui oaspeții, rudele și nepoții.
59. În comparație cu mașinile utilizate de subiect, în ceea ce privește casa, Comisia constată mai multe circumstanțe care indică faptul că subiectul ar fi beneficiarul efectiv al acestui bun imobil. În afară de lipsa capacității financiare a părinților de a acoperi aceste cheltuieli din sursele oficiale de venit:
 - a) subiectul a locuit în casă de la finalizarea construcției până în prezent, în timp ce părinții subiectului nu au folosit niciodată casa și, prin urmare, nu au beneficiat de aceasta. Din 2018, când fiul său a plecat la studii în străinătate, ea a fost unica care a locuit în casă. De asemenea, fiind întrebată în timpul audierii, aceasta a declarat că nu achită chirie.
 - b) anterior finalizării construcției și donării casei fiului său, subiectul a achiziționat bunuri destinate reparațiilor de interior și pentru mobilarea imobilului. Acest fapt indică implicarea subiectului în procesul de construcție, deși a susținut că nu știa despre intenția părinților săi de a o dona fiului său. Comisia a pus la îndoială argumentul conform căruia subiectul doar și-a ajutat părinții din următoarele motive: (1) părinții săi aveau deja o casă pe același teren pe care locuiau; (2) caracterul nerezonabil al acțiunii de a construi o altă casă de aproximativ 135 de metri pătrați (conform documentelor de recepție) pe același teren; (3) subiectul nu deținea niciun bun imobil la acel moment și putea fi motivată să achiziționeze propriul bun imobil.
60. Prin urmare, Comisia a constatat că subiectul a utilizat în mod continuu casa și a fost implicată financiar în construcția acesteia, iar părinții nu își puteau permite astfel de cheltuieli. În consecință, Comisia a atribuit cheltuielile de construcție a casei fluxului de numerar de ieșire al subiectului.
61. Deoarece calculul averii inexplicabile se concentrează mai degrabă pe cheltuielile efectuate decât pe valori speculative, iar casa a fost construită pe un teren aparținând părinților subiectului, Comisia a decis să nu atribuie fluxului de ieșire valoarea cadastrală a casei sau o altă valoare de piață. În schimb, Comisia a decis să se concentreze asupra cheltuielilor identificabile de construcție.

62. Sumele reflectate în rezultatul unei evaluări, fie pentru stabilirea valorii cadastrale⁴, fie pentru stabilirea valorii de piață, sunt influențate de diverse circumstanțe, cum ar fi fluctuațiile pieței, zona, dezvoltarea infrastructurii publice, cererea pe piață a terenului. Totuși, costurile de construcție se bazează pe materiale și manoperă - nu pe factori de evaluare externi. Prin urmare, o creștere a valorii imobilului poate să nu constituie o cheltuială, ci mai degrabă o schimbare a pieței.
63. Adicional sumei de 120.638 MDL declarată cu titlu de cheltuieli pentru achiziția de materiale și echipamente de construcții în 2014, Comisia a inclus în calculele averii inexplicabile sumele care reprezintă cheltuieli de construcție pretins plătite de părinții subiectului în perioada de evaluare: 57.500 MDL și 450 EUR în 2012 (total 64.503 MDL), 1.300 EUR, 200 USD și 5.000 MDL în 2013 (total 29.259 MDL), 35.000 MDL în 2014 și 30.000 MDL în 2015.

Concluzia privind averea inexplicabilă

64. Excluzând din calculul averii inexplicabile cheltuielile pentru achiziționarea de vehicule, astfel cum este descris mai sus, și adăugând cheltuielile identificate pentru construcții, Comisia a stabilit că gospodăria subiectului ar fi înregistrat solduri negative după cum urmează: -27.825 MDL în 2012, -528 MDL în 2013, -19.778 MDL în 2014, -36.991 MDL în 2015, -14.830 MDL în 2016 și -36.199 MDL în 2017.
65. Soldul negativ total l-ar fi constituit aproximativ 136.151 MDL. Astfel, chiar dacă balanța negativă pentru acești ani ar fi considerată o avere inexplicabilă, aceasta nu ar depăși pragul de 234.000 MDL prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

B. Dubii care conduc la nepromovare

Implicarea în cauze care au condus la încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului

66. Potrivit informației de la Agentul Guvernamental, subiectul a fost implicat în calitate de judecător în șase cauze împotriva Republicii Moldova care au

⁴ Valoarea cadastrală reprezintă o evaluare oficială utilizată în scopuri fiscale și se bazează pe parametrii tehnici și economici caracteristici fiecărei categorii de bunuri imobile și este determinată în cadrul procedurii de evaluare în masă a tuturor bunurilor imobile dintr-o anumită categorie (a se vedea [aici](#)).

condus la constatarea încălcărilor de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare „CtEDO”), și anume:

- *Grafescolo S.R.L. v. Republica Moldova*, 22 iulie 2014;
- *Baraboi și Gabura v. Republica Moldova*, 27 aprilie 2021;
- *Petrenco și alții v. Republica Moldova*, 14 septembrie 2021;
- *Cosovan v. Republica Moldova*, 22 martie 2022;
- *Naddur v. Republica Moldova*, 13 decembrie 2022;
- *V.P. v. Republica Moldova*, 6 septembrie 2022.

67. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia a stabilit că, în ultimii 10 ani, acesta a emis acte arbitrare contrare normelor imperative ale legii, iar CtEDO stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției.
68. Prin hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a constatat conformitatea normei citate cu Constituția. Curtea a precizat că, pentru a stabili caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, Comisia trebuie să demonstreze întrunirea a două condiții cumulative. Prima condiție este că actul este contrar normelor imperative ale legii. A doua condiție este că, anterior adoptării actului, CtEDO constatare că o decizie similară era contrară Convenției.
69. De asemenea, Curtea Constituțională a menționat că, pentru a elucida înțelesul textelor contestate, destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de CtEDO. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, CtEDO a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. CtEDO consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, CtEDO a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

70. Comisia constată că, în conformitate cu prima condiție enumerată de Curtea Constituțională, împreună cu dispozițiile legilor naționale, Convenția și jurisprudența CtEDO pot stabili norme imperative în sensul articolului 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Articolul 4 din Constituție prevede că, în cazul unor neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. De asemenea, în analiza sa, Comisia are în vedere interpretarea noțiunii de act arbitrar efectuată de CtEDO, astfel cum este detaliat în paragraful de mai sus.
71. În cazul *Grafescolo*, cererea a fost depusă la CtEDO în 2008, iar evenimentele naționale au avut loc în perioada 2003-2008. Prin urmare, decizia subiectului se află în afara termenului de 10 ani prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252. În cazurile *Baraboi și Gabura*, la data emiterii deciziei de către subiect, nu exista un consens pe plan național cu privire la faptul dacă chat-urile video cu caracter sexual constituiau prostituție sau difuzarea de materiale pornografice. Întrucât incertitudinea a fost rezolvată ulterior de Curtea Constituțională prin decizia din 14 februarie 2018, Comisia nu a putut conchide că decizia judecătorului era contrară vreunei norme imperative sau că era arbitrară. În cauza *Petrenco*, CtEDO s-a pronunțat cu privire la încălcarea articolului 5 § 1 referitor la arestarea preventivă a reclamantilor, în timp ce subiectul a fost implicat în emiterea deciziei privind fondul acuzației penale. Totuși, subiectul a fost întrebat cu privire la acest caz și, după analizarea argumentelor sale și a probelor la care a făcut trimitere, Comisia nu a identificat niciun indiciu de acțiuni arbitrare. Prin urmare, Comisia a analizat doar implicarea subiectului în celelalte trei cazuri: *Cosovan*, *Naddur* și *V.P.*

Cosovan v. Republica Moldova, 22 martie 2022

72. Cauza se referea la obligațiile pozitive ale autorităților în temeiul articolului 3 din Convenție, *i.e.* cele cu privire la tratamentul medical al unei persoane grav bolnave în fază terminală, precum și la compatibilitatea unei astfel de condiții cu menținerea în detenție. Din perspectiva articolului 5 § 3 al Convenției, cauza a scos în evidență motive pretins insuficiente pentru detenția preventivă a reclamantului. Subiectul a fost membru al completului Curții de Apel care a confirmat condamnarea reclamantului și a refuzat eliberarea acestuia din motive medicale la 28 noiembrie 2018.
73. **Circumstanțele de fapt ale procedurilor penale împotriva reclamantului și arestarea preventivă.** Reclamantul a fost un om de afaceri din Republica Moldova. În septembrie 2017, el a fost arestat fiind acuzat de escrocherie și

trafic de influență și plasat în arest preventiv pentru 30 de zile. Arestul preventiv a fost prelungit de mai multe ori, în principal pentru aceleași motive, fără probe sau fapte noi.

74. La 11 iulie 2018, Judecătoria Chișinău l-a condamnat pe reclamant la șapte ani de închisoare. La 28 noiembrie 2018, un complet al Curții de Apel Chișinău cu participarea subiectului a menținut sentința primei instanțe și a respins o cerere de liberare de la executarea pedepsei (circumstanțele cererii vor fi descrise mai jos).
75. La 9 iulie 2019, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârea instanței inferioare și a trimis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.
76. La 1 octombrie 2019, Curtea de Apel Chișinău l-a condamnat din nou la șapte ani de închisoare. La 24 martie 2020, Curtea Supremă de Justiție a casat din nou hotărârea instanței inferioare și a trimis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.
77. **Starea medicală a reclamantului.** În timpul detenției, acesta a fost diagnosticat cu hepatită C ciroză decompensată stadiul B în fază terminală, iar starea sa de sănătate s-a înrăutățit considerabil. În martie 2018, o instituție medicală publică a confirmat gravitatea stării sale și a recomandat spitalizarea sub monitorizarea unui medic hepatolog. În aprilie 2018, Avocatul Poporului a evidențiat asistența medicală insuficientă la spitalul penitenciar și a solicitat măsuri urgente pentru a proteja sănătatea reclamantului. În ciuda recomandărilor pentru un transplant de ficat, acesta s-a confruntat cu dificultăți în accesarea tratamentului specializat din cauza lipsei de facilități în închisoare. Eforturile de a-l înscrie pe lista de așteptare pentru transplant de ficat au fost întârziate din cauza testelor suplimentare necesare.
78. **Cererea privind punerea în libertate din motivul stării de sănătate.** În timpul procedurii de apel în fața unui complet cu participarea subiectului, reclamantul a solicitat eliberarea sa în temeiul articolului 95 alin. (2) din Codul penal. Acest articol permitea persoanelor care suferă de boli grave să fie eliberate de la executarea pedepsei. Cererea solicitantului a fost susținută de Avocatul Poporului, de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (CPEDAE) și de un expert medical invitat de Curtea de Apel Chișinău.
79. La 28 noiembrie 2018, un complet al Curții de Apel Chișinău, cu participarea subiectului, a respins cererea de liberare de la executarea pedepsei,

motivând că chestiunea în discuție urmează să fie soluționată la etapa de executare a sentinței și după ce hotărârea devine definitivă și irevocabilă.

80. La 18 noiembrie 2019, Judecătoria Chișinău a admis cererea depusă de avocatul reclamantului și de administrația spitalului penitenciar de eliberare a reclamantului pe motive de sănătate.
81. Reclamantul a decedat într-un spital civil din Chișinău la 25 martie 2021.
82. **Constatările CtEDO.** În temeiul articolului 3 din Convenție (*interzicerea torturii*), CtEDO a examinat cazul reclamantului în lumina a trei factori-cheie: sănătatea sa, caracterul adecvat al tratamentului medical în detenție și oportunitatea menținerii în detenție. Decizia subiectului nu este direct legată de sănătatea reclamantului și de caracterul adecvat al tratamentului medical. Cu toate acestea, aceasta se referă la compatibilitatea sănătății reclamantului cu detenția.
83. CtEDO a notat că boala reclamantului a fost suficient de gravă pentru a justifica eliberarea în conformitate cu legislația Republicii Moldova (§ 87 din hotărâre).
84. Astfel cum a afirmat CtEDO, în sensul articolului 3 și în circumstanțele unei cauze precum aceasta, nu exista niciun motiv să se facă distincție între o persoană condamnată printr-o hotărâre definitivă și o persoană deținută în așteptarea procesului, în ceea ce privește suferința cauzată de detenția incompatibilă cu starea medicală a persoanei. Nici tribunalele naționale, nici Guvernul nu au oferit o explicație satisfăcătoare pentru o astfel de diferență de tratament. De fapt, o astfel de diferență poate fi discriminatorie (§ 89 din hotărâre).
85. **Explicațiile subiectului.** Comisia a întrebat subiectul care sunt motivele pentru interpretarea articolului 95 din Codul penal ca fiind aplicabil doar în faza de executare a pedepsei. De altfel, norma prevedea în mod expres că persoana care, până la pronunțarea sentinței sau în timpul executării pedepsei, s-a îmbolnăvit de o boală gravă ce împiedică executarea pedepsei, poate fi liberată de executarea pedepsei de către instanța de judecată. De asemenea, Comisia a întrebat subiectul dacă a luat în considerare posibilitatea de a aplica alte remedii prevăzute de lege pentru a înlocui închisoarea cu o pedeapsă mai blândă, cum ar fi articolul 79 din Codul penal.
86. Subiectul a citat articolul 469 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, potrivit căruia, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95

din Codul penal). Subiectul a citat, de asemenea, Regulamentul cu privire la modul de prezentare a condamnaților grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei.

87. Potrivit subiectului, „în contextul normelor menționate, completul a considerat prematură cererea de a examina chestiunea eliberării inculpatului din executarea pedepsei în conformitate cu articolul 95 din Codul penal, deoarece chestiunea trebuia soluționată la etapa de executare a pedepsei și după ce sentința devine definitivă și irevocabilă”.
88. Subiectul a susținut, de asemenea, că nu a aplicat dispozițiile articolului 79 din Codul penal, deoarece alin.(3) din acest articol nu permite înlocuirea categoriilor de pedeapsă în cazul condamnării pentru infracțiuni deosebit de grave.
89. **Aprecierea Comisiei.** Decizia Curții de Apel Chișinău se încadrează în perioada de 10 ani, iar CtEDO a constatat o încălcare a articolului 3 deoarece, între altele, starea de sănătate a reclamantului nu era compatibilă cu detenția.
90. Comisia a observat că, la solicitarea Curții de Apel Chișinău, cu participarea subiectului, la 24 octombrie 2018, a fost efectuată o expertiză medico-legală a sănătății reclamantului. Raportul a confirmat că boala de care suferea reclamantul era enumerată în lista bolilor care justifică eliberarea deținuților grav bolnavi. Expertul medico-legal a indicat, de asemenea, că, potrivit documentelor cu caracter medical, de fiecare dată când solicitantul a primit tratament în spital, starea sa de sănătate se îmbunătățea.
91. Cu toate acestea, la 28 noiembrie 2018, Curtea de Apel a respins cererea de eliberare formulată potrivit articolului 95 alin. (2) din Codul penal, citând Regulamentul cu privire la modul de prezentare a condamnaților grav bolnavi pentru liberarea de la executarea pedepsei.
92. Comisia constată că formularea articolului 95 alin. (2) din Codul penal este univocă. Această dispoziție stabilește două ipoteze în care o persoană se poate îmbolnăvi de o boală care justifică liberarea sa de la pedeapsă: (1) până la pronunțarea sentinței sau (2) în timpul executării sentinței.
93. În ceea ce privește afirmația subiectului potrivit căreia articolul 469 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală permite eliberarea din pedeapsă numai în timpul executării pedepsei, Comisia constată că această normă procedurală este aplicabilă când eliberarea este solicitată în temeiul celei de-a doua ipoteze prevăzute la articolul 95 alin. (2) și anume atunci când o persoană se îmbolnăvește în timpul executării pedepsei.

94. Atunci când o persoană se îmbolnăvește înainte de pronunțarea sentinței, judecătorul care va pronunța sentința are prerogativa de a dispune eliberarea. Cadrul procedural pentru aplicarea articolului 95 din Codul penal atunci când o persoană se îmbolnăvește în timpul procesului îl constituia articolul 385 din Codul de procedură penală alin. (1) pct. 8. În conformitate cu aceste dispoziții, la adoptarea sentinței, instanța decide dacă măsura de pedeapsă stabilită inculpatului trebuie să fie executată de inculpat sau nu.
95. Nu exista niciun motiv ca o persoană grav bolnavă să nu fie eliberată de executare în momentul pronunțării deciziei, ci să fie trimisă la închisoare și să fie supusă altor proceduri. O astfel de interpretare și aplicare eronată a legii nu a făcut decât să prelungească în mod nejustificat suferința unei persoane grav bolnave. Comisia reiterează constatările CtEDO potrivit cărora nu există nicio justificare pentru a face distincție între o persoană condamnată printr-o hotărâre definitivă și o persoană deținută preventiv în ceea ce privește suferința cauzată de detenția incompatibilă cu starea de sănătate a persoanei respective.
96. Raționamentul privind neaplicarea unei pedepse mai ușoare decât cea prevăzută de lege în temeiul articolului 79 din Codul penal este, de asemenea, neclar. În pofida citării alineatului (3) al acestui articol, care ar interzice schimbarea categoriei de pedeapsă pentru infracțiuni deosebit de grave, dl Cosovan a fost condamnat în temeiul articolului 190 alin. (4) din același cod, infracțiune care nu se încadra la această categorie. La modul abstract, aplicarea unei pedepse neprivative de libertate nu a fost exclusă în temeiul articolului 79 din Codul penal pe baza circumstanțelor excepționale ale cauzei.
97. Pe lângă dispozițiile Convenției și jurisprudența CtEDO care stabilesc obligații pozitive care decurg din articolul 3 din Convenție, articolul 4 alin. (2) din Codul penal prevedea că legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. Teza a doua a articolului 4 alin. (2) din Codul penal stabilea o normă imperativă clară, o interdicție directă a pedepselor inumane și degradante care impunea o obligație statului și judecătorilor.
98. Mai mult, articolul 7 alin. (1) din Codul penal stabilea că, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

99. Comisia trebuie să stabilească dacă a existat o decizie anterioară a CtEDO în cazuri similare.
100. Articolul 3 nu stabilește exhaustiv obligația de a elibera un deținut din motive de sănătate sau de a transfera un deținut la un spital din afara penitenciarului. Cu toate acestea, ar putea exista situații în care buna administrare a justiției penale impune luarea de măsuri pe baza principiului umanismului (*Enea v. Italia*, 17 septembrie 2009, § 58).
101. Pentru a evalua dacă menținerea în detenție este compatibilă cu starea de sănătate a unui deținut, trebuie luați în considerare trei factori: 1) starea sănătății deținutului; 2) calitatea îngrijirilor acordate; și 3) dacă persoana ar trebui sau nu să continue să fie deținută având în vedere starea sa de sănătate (*Dorneanu v. România*, 28 noiembrie 2017, §§ 77 - 80).
102. CtEDO a stabilit obligația autorităților de a lua în considerare eliberarea sau măsuri alternative pentru deținuții ale căror condiții medicale sunt incompatibile cu menținerea în detenție în următoarele cauze: *Gulay Cetin v. Turcia*, 5 martie 2013, *Farbtuhs v. Letonia*, 2 decembrie 2004, *Dorneanu v. România*, 28 noiembrie 2017).
103. Având în vedere dispozițiile legale și jurisprudența CtEDO în vigoare la data emiterii deciziei, precum și raportul medico-legal elaborat la cererea Curții de Apel Chișinău, Comisia constată că refuzul de a libera de la executarea pedepsei o persoană grav bolnavă acuzată de o infracțiune non-violentă și impunerea unei pedepse de șapte ani de închisoare constituie o decizie care contravine articolului 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252/2023. Decizia s-a bazat nu numai pe o interpretare eronată, ci și pe o eroare vădită și pe neglijarea unor dispoziții legale clare pe care nicio instanță rezonabilă nu le-ar comite.

Naddur v. Republica Moldova, 13 decembrie 2022

104. Cauza se referă în principal la casarea unei sentințe de achitare emisă în prima instanță și condamnarea ulterioară în apel fără audierea martorilor. CtEDO a constatat o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție. Subiectul a fost implicat în calitate de judecător al Curții de Apel Chișinău care, prin decizia din 26 ianuarie 2018, l-a condamnat pe reclamant.
105. **Circumstanțele de fapt ale procedurilor naționale.** Reclamantul, împreună cu alte persoane, a fost acuzat de escrocherie. Acesta a fost acuzat că a făcut parte dintr-un grup de persoane care au fraudat un om de afaceri străin cu o sumă mare de bani (încheierea unui contract fictiv de vânzare de ovine pentru 320.000 USD). Principala probă împotriva reclamantului a fost

mărturia victimei, care a susținut că l-a întâlnit pe reclamant la Istanbul și că acesta i-a povestit despre firma care l-a înșelat. În același timp, potrivit pașaportului solicitantului, acesta nu a trecut frontiera în acea perioadă. După audierea victimei, a reclamantului și a mai multor martori, precum și după examinarea tuturor probelor disponibile, prima instanță l-a achitat pe reclamant. Printr-o decizie din 24 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a menținut achitarea. Cu toate acestea, la 30 mai 2017, Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza înapoi la Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare.

106. Printr-o decizie din 26 ianuarie 2018, un complet al Curții de Apel Chișinău cu participarea subiectului a rejudecat cauza, a casat sentința de achitare și l-a condamnat pe reclamant. Procedând astfel, instanța de apel nu a audiat din nou victima sau alți martori, ci doar a citit declarațiile acestora din dosarul cauzei. Printr-o decizie din 30 octombrie 2018, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul reclamantului.
107. **Constatările CtEDO.** CtEDO a constatat o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție, declarând că Curtea de Apel, după casarea achitării de către prima instanță, nu putea, ca o chestiune de proces echitabil, să examineze corect cauza fără o evaluare directă a probei cu martori, fără audierea victimei și examinarea altor materiale relevante din dosarul cauzei. În special, întrebarea dacă reclamantul a comis escrocheria în circumstanțele cauzei depindea în mod esențial de credibilitatea martorilor, inclusiv a victimei, care nu poate fi evaluată pe deplin prin simpla lectură a declarațiilor acestora făcute în fața primei instanțe, astfel cum este consemnat în dosar.
108. **Explicațiile subiectului.** În cea de-a doua rundă de întrebări, subiectul a declarat că completul din care a făcut parte a aplicat jurisprudența CtEDO. Din cauza trecerii timpului și a faptului că a examinat multe cazuri de atunci, este dificil să confirme dacă s-a bazat în mod specific pe jurisprudența CtEDO în cauza în discuție și cum s-a reflectat aceasta în decizie.
109. De asemenea, subiectul a menționat că Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza spre rejudecare Curții de Apel, obligând astfel completul de judecată să urmeze indicațiile Curții Supreme de Justiție.
110. Subiectul a susținut că, la cererea procurorului, declarațiile martorilor au fost citite în timpul audierii și că reprezentantul reclamantului nu a solicitat reaudierea acestora. Subiectul a citat texte din jurisprudența CtEDO, subliniind că trebuie să existe un motiv întemeiat pentru neprezentarea unui martor. Atunci când o condamnare se bazează exclusiv sau într-o măsură decisivă pe depoziții care au fost făcute de o persoană pe care acuzatul nu a

avut ocazia să le examineze, fie în timpul anchetei, fie în timpul judecății, drepturile apărării pot fi limitate într-o măsură incompatibilă cu garanțiile prevăzute la articolul 6 (*Al-Khawaja și Tahery c. Regatului Unit*, § 119).

111. Ea a menționat, de asemenea, că este sarcina procurorului să solicite audierea, iar instanța de apel nu o poate face din oficiu. Subiectul a motivat că a audiat victima, originară din Iordania, care era foarte afectată deoarece familia sa nu putea recupera banii pe care îi pierduse din cauza fraudei presupus comisă de inculpat.
112. Subiectul a declarat că inculpatul nu s-a prezentat la audiere și a fost emis un mandat. În consecință, luând în considerare toate circumstanțele cauzei, subiectul a susținut că Curtea de Apel Chișinău a emis o decizie legitimă de condamnare a inculpatului.
113. **Constatările Comisiei.** Decizia din 26 ianuarie 2018 emisă de subiect se încadrează în perioada de 10 ani. De asemenea, Comisia constată că CtEDO a constatat o încălcare a Convenției deoarece Curtea de Apel Chișinău a casat achitarea și a condamnat reclamantul fără reaudierea martorilor.
114. Articolul 415 alin. (2¹) din Codul de procedură penală prevedea că, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu poate pronunța o hotărâre de condamnare fără audierea învinutului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Norma stabilea o cerință obligatorie conform căreia instanța de apel trebuie să audieze inculpatul și martorii acuzării înainte de a anula o sentință de achitare și de a pronunța o condamnare. Aceasta asigura dreptul inculpatului la un proces echitabil și a principiului contradictorialității în cadrul procedurilor penale. Dispoziția citată a intrat în vigoare la 27 octombrie 2012, ca urmare a hotărârii CtEDO în cauza *Dan v. Republica Moldova* și a constituit o măsură în vederea executării acestei hotărâri.
115. Articolul 419 din Codul de procedură penală prevedea că rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.
116. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 prevedea:

„Având în vedere dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acestuia în ședința de judecată a instanței de apel.”

117. În hotărârea *Naddur*, CtEDO a constatat că modul în care Curtea de Apel Chișinău a desfășurat procesul pare a fi în contradicție cu articolul 419 din Codul de procedură penală și cu recomandările stabilite în hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005, conform căreia, în urma unei sentințe de achitare pronunțate de către o instanță de fond, instanța de apel nu poate dispune condamnarea pentru prima dată fără audierea inculpatului și fără administrarea directă a probelor (a se vedea § 11).
118. Totodată, astfel cum a fost interpretat în decizia explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 12 din 24 decembrie 2012, încălcarea prevederilor articolelor 24 și 26 din Codul de procedură penală – care, după o achitare în prima instanță, obligă procurorul să solicite audierea inculpatului în instanța de apel și să prezinte probe în susținerea acuzațiilor – urmează a fi apreciată ca o nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.
119. În ciuda normelor imperative în vigoare la acea dată, care prevedeau că instanța de apel nu poate condamna o persoană fără audierea martorilor, decizia pronunțată de complet cu participarea subiectului nu conținea nicio mențiune cu privire la audierea vreunui martor. Subiectul a susținut că victima a fost audiată. Totuși, Comisia a constatat că din procesul-verbal al ședinței rezultă doar faptul că declarațiile victimei au fost citite și semnate, fără a se menționa că victima a fost audiată nemijlocit în fața instanței de apel.
120. Subiectul a menționat că completul său a examinat cauza în calitate de instanță de rejudecare, după ce Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza la Curtea de Apel Chișinău. Cu toate acestea, decizia Curții Supreme de Justiție din 30 mai 2017 nu menționează că Curtea de Apel ar trebui să pronunțe o condamnare fără audierea martorilor.
121. Potrivit subiectului, completul nu putea examina probele din oficiu. Comisia nu contestă acest lucru, dar face trimitere la articolele 24 și 26 din Codul de procedură penală menționate anterior, astfel cum au fost interpretate de Curtea Supremă de Justiție. Ține de competența acuzării să prezinte probe, inclusiv martori, iar dacă acuzarea nu își exercită aceste competențe, o instanță nu poate condamna.
122. Comisia constată că existase o jurisprudență constantă a CtEDO cu privire la această chestiune, chiar împotriva Republicii Moldova. Lista de cauze nu este exhaustivă: *Sigurþór Arnarsson v. Islanda*, 15 iulie 2003, *Dan v. Republica*

Moldova, 5 iulie 2011, *Manoli v. Republica Moldova*, 28 februarie 2017, *Lazu v. Republica Moldova*, 5 iulie 2016.

123. Principiul nemijlocirii este o garanție importantă a unei proceduri penale echitabile. În cazul în care o instanță de apel este chemată să examineze o cauză în fapt și în drept și să decidă cu privire la vinovăția sau nevinovăția unei persoane, aceasta nu poate, ca o chestiune de proces echitabil, să stabilească în mod corespunzător aceste aspecte fără o evaluare directă a probelor (*Popovici v. Republica Moldova*, 27 noiembrie 2007, § 68).
124. Comisia notează că într-o cauză similară, *Lazu v. Republica Moldova*, CtEDO a constatat că procedura în fața Curții de Apel Chișinău a fost inechitabilă, deoarece aceasta l-a condamnat pe reclamant fără a audia martorii acuzării. Curtea a notat că cerințele unui proces echitabil impuneau reaudierea martorilor și că Curtea de Apel avea obligația de a lua măsuri pozitive în acest sens, chiar dacă reclamantul nu a solicitat acest lucru (§ 42 din hotărâre).
125. În lumina dispozițiilor legale și a jurisprudenței CtEDO în vigoare la momentul emiterii deciziei (cel puțin patru cauze împotriva Republicii Moldova), Comisia constată că subiectul a făcut parte dintr-un complet care nu a respectat normele procedurale clare obligatorii, recomandările Curții Supreme de Justiție și jurisprudența obligatorie a CtEDO, fapt care a condus la o denegare de dreptate. În acest caz particular, omisiunea de a asigura garanțiile unui proces contradictoriu și a unei evaluări adecvate a probelor a reprezentat o eroare vădită - o eroare de drept pe care nicio instanță rezonabilă nu ar fi trebuit să o comită.
126. Prin urmare, decizia în discuție îndeplinește criteriile de stabilire a caracterului arbitrar al unui act, iar emiterea acesteia nu este conformă cu criteriul integrității etice prevăzut la 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

V.P. v. Republica Moldova, 6 septembrie 2022

127. Cauza vizează condamnarea reclamantului în cadrul unei proceduri penale, fără a i se da posibilitatea de a chema doi martori importanți pentru apărare.
128. **Circumstanțele procedurilor naționale.** Reclamantul a fost acuzat de trafic de copii, și anume că, în 2011, l-a contactat pe A.G. și i-a cerut acestuia să organizeze o întâlnire între el și doi băieți minori, N.C. și D.G. („victimele”), în vârstă de 15 și 16 ani, pentru a întreține relații sexuale cu aceștia în schimbul unor sume de bani. Potrivit acuzării, A.G. obișnuia să acționeze ca proxenet pentru victime și să le aranjeze întâlniri cu mai mulți clienți. Reclamantul a negat acuzația și a explicat că A.G. i-a fost locator timp de

câteva luni, când a închiriat de la acesta o parte din casa sa. În această perioadă, el a văzut victimele de mai multe ori în compania lui A.G. De asemenea, el a susținut că, la un moment dat, a fost interogat de poliție în legătură cu ancheta penală împotriva lui A.G. și, întrucât a refuzat să facă declarații care să îl incrimineze pe acesta din urmă, poliția l-a amenințat că va ajunge ca A.G. El a considerat că a fost victima unei înscenări a poliției.

129. În cursul primului interogatoriu, care a avut loc în septembrie 2011, N.C. a menționat numele a numeroși clienți cu care el și prietenul său D.G. au fost puși în contact de A.G. Nu l-a menționat pe reclamant ca fiind unul dintre aceștia și a declarat că „nu își amintește de alți pedofili”. Cu toate acestea, două luni mai târziu, în noiembrie 2011, acesta și-a schimbat declarațiile și a afirmat că reclamantul a venit o dată la casa lui A.G. însoțit de un prieten de-al său și că a întreținut raporturi sexuale orale cu el și cu G.D., după care le-a plătit bani. De asemenea, a declarat că reclamantul știa vârsta sa și a lui G.D. și că nu știa numele prietenului reclamantului. Doi ani mai târziu, în timpul ultimului său interogatoriu, N.C. a repetat aceleași declarații, dar de data aceasta și-a amintit numele prietenului reclamantului.
130. O altă probă pusă la baza acuzației au fost procesele-verbale prin care N.C. și D.G. l-au recunoscut pe reclamant după o fotografie ca fiind persoana cu care au întreținut relații sexuale în schimbul unor sume de bani.
131. În cursul procedurii, reclamantul a solicitat efectuarea unei examinări psihologice și psihiatrice a lui N.C. pentru a se stabili dacă acesta minte. De asemenea, a solicitat ca N.C. să fie supus unei testări la poligraf. Reclamantul a solicitat, de asemenea, audierea lui A.G. Acesta din urmă, care a fost judecat în cadrul unei proceduri separate pentru o infracțiune similară, a solicitat, de asemenea, să fie audiat în cadrul procedurii împotriva reclamantului. Totuși, toate cererile de mai sus au fost respinse.
132. La 22 decembrie 2014, Judecătoria Centru, mun. Chișinău l-a găsit pe reclamant vinovat de acuzațiile aduse și l-a condamnat la 16 ani de închisoare. Procedând astfel, instanța nu a audiat niciuna dintre victime, ci s-a bazat doar pe declarațiile date de N.C. în timpul urmăririi penale. Instanța nu l-a audiat nici pe A.G., în pofida cererii reclamantului în acest sens.
133. Reclamantul a formulat apel și a susținut, între altele, că prima instanță și-a întemeiat sentința pe declarațiile uneia dintre victime, fără a-i oferi posibilitatea de a audia oricare dintre victime. De asemenea, acesta a susținut că prima instanță a refuzat să-l audieze pe A.G., care a fost un martor-cheie în cauză.

134. La 1 iunie 2015, un complet al Curții de Apel Chișinău cu participarea subiectului a respins apelul reclamantului și a menținut sentința de condamnare. Curtea de Apel l-a audiat pe N.C., care a confirmat declarațiile date în timpul anchetei și a efectuat o confruntare între el și reclamant. D.G. nu s-a prezentat la audiere, deși a fost citat, iar instanța de apel a examinat cauza în lipsa acestuia. Instanța a respins obiecția reclamantului privind omisiunea de a-l audia pe A.G. de către prima instanță, motivând că acesta nu putea fi audiat deoarece s-ar fi auto-incriminat.
135. Reclamantul a formulat un recurs și a susținut că Curtea de Apel Chișinău nu a soluționat toate problemele invocate în apel. De asemenea, el a insistat ca A.G. să fie audiat și a informat Curtea Supremă de Justiție că A.G. fusese deja condamnat printr-o hotărâre definitivă și scrisese o scrisoare prin care își exprimase dorința de a fi audiat în instanță în cadrul procedurilor împotriva reclamantului.
136. **Constatările CtEDO.** Orice declarații pe care D.G. și A.G. le-ar fi putut face ar fi fost decisive în stabilirea faptelor și ar fi putut avea un impact asupra calificării juridice a acuzației. Prin urmare, cererea de audiere a acestor doi martori a fost suficient de motivată și relevantă pentru obiectul acuzației (§ 15 din hotărâre).
137. Instanțele naționale nu au luat în considerare relevanța mărturiilor lui D.G. și A.G. și nu au motivat suficient decizia lor de a renunța la acestea (§ 16 din hotărâre).
138. Audierea celor doi martori în cadrul procedurii a fost crucială nu numai din cauza relevanței și a caracterului posibil decisiv al declarațiilor lor, ci și din cauza faptului că principalul element de probă pe care s-au bazat instanțele pentru a-l găsi vinovat pe reclamant, și anume declarațiile lui N.C., părea să fi fost viciat de inconsecvențe. În concret, în septembrie 2011, acesta nu a menționat că ar fi întreținut relații sexuale cu reclamantul, apoi, două luni mai târziu, a afirmat contrariul, iar doi ani mai târziu pare să-și fi amintit lucruri pe care nu le știa în 2011. Astfel, potrivit CtEDO, faptul că tribunalele naționale nu i-au audiat pe D.G. și A.G. a subminat caracterul echitabil general al procesului (§ 17 din hotărâre).
139. Curtea a constatat că, prin neacordarea dreptului apărării de a-i audia pe D.G. și A.G. și prin acceptarea tuturor argumentelor și probelor acuzării, instanțele de judecată au creat un avantaj inechitabil în favoarea acuzării și, prin urmare, l-au privat pe reclamant de orice posibilitate practică de a contesta efectiv acuzațiile formulate împotriva sa (§ 18 din hotărâre).

140. **Explicațiile subiectului.** Subiectul consideră că probele administrate au demonstrat comiterea infracțiunii.
141. Subiectul a menționat că a decis să respingă cererea de audiere a lui D.G. deoarece acesta era minor la momentul comiterii infracțiunii. În această privință, ea a urmărit respectarea drepturilor garantate de Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, cunoscută și sub denumirea de „Convenția de la Lanzarote”.
142. **Constatările Comisiei.** Decizia din 1 iunie 2015 emisă de subiect se încadrează în perioada de 10 ani. Comisia observă, de asemenea, că CtEDO a constatat o încălcare a Convenției, deoarece instanțele naționale au creat un avantaj inechitabil în favoarea acuzării și, prin urmare, l-au privat pe reclamant de orice posibilitate practică de a contesta efectiv acuzațiile formulate împotriva sa.
143. În conformitate cu articolul 8 alin. (3) din Codul de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de comiterea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuیتului, învinuitului, inculpatului.
144. În conformitate cu articolul 100 din Codul de procedură penală, administrarea probelor constă în folosirea mijloacelor de probă în procesul penal, care presupune strângerea și verificarea probelor, în favoarea și în defavoarea învinuitului, inculpatului, de către organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea altor participanți la proces, precum și de către instanță, la cererea părților, prin procedeele probatorii prevăzute de cod.
145. Articolul 389 alin. (1) din Codul de procedură penală prevedea că sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Alineatul (2) prevedea că sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.
146. Toate dispozițiile citate reprezintă norme imperative, pentru că impun cerințe juridice stricte care trebuie respectate în cadrul procedurilor penale. În conformitate cu aceste dispoziții:
- O persoană nu poate fi condamnată pe baza unor presupuneri.

- Toate îndoielile care apar în procesul probării acuzației trebuie să fie interpretate în favoarea acuzatului. Astfel, este pus în operă principiul *in dubio pro reo*⁵, o regulă fundamentală în dreptul penal.
 - Trebuie luate în considerare deopotrivă probele în favoarea și în defavoarea acuzatului. În acest mod se asigură echitatea și respectarea garanțiilor procedurale.
 - O condamnare poate avea loc doar în urma unui proces judiciar în care toate probele examinate de instanță confirmă vinovăția acuzatului. Toate probele trebuie să fie examinate și motivate pe deplin.
147. În mod cumulativ, aceste norme asigură că sentințele de condamnare se bazează pe probe solide și verificabile și că inculpatului i se oferă oportunitatea reală de a contesta argumentele acuzării.
148. După cum se poate deduce din motivarea deciziei instanței și după cum a constatat CtEDO, principalul element de probă pe care s-au bazat instanțele pentru a-l găsi vinovat pe reclamant și pentru a-l condamna la 16 ani de închisoare a fost una dintre declarațiile victimei, care părea să fi fost viciată de inconsecvențe.
149. Completul cu participarea subiectului nu a motivat decizia de a refuza cererea reclamantului de a audia doi martori importanți.
150. Argumentul subiectului prezentat în timpul rundelor de întrebări, potrivit cărora a decis să respingă cererea de audiere a lui D.G., deoarece era minor la data săvârșirii infracțiunii, este irelevant. Din materialele cauzei rezultă că D.G. avea deja 20 de ani la momentul pronunțării deciziei din 1 iunie 2015 și că a fost, de fapt, citat la Curtea de Apel, dar nu s-a prezentat. Din decizia Curții de Apel nu reiese că au fost depuse eforturi pentru a-l aduce la audiere.
151. Comisia acceptă constatarea CtEDO conform căreia, prin neacordarea dreptului apărării de a audia martori-cheie și prin acceptarea tuturor argumentelor și probelor acuzării, completul instanței de apel a creat un avantaj inechitabil în favoarea acuzării și, astfel, l-a privat pe reclamant de orice posibilitate practică de a contesta în mod eficient acuzațiile formulate împotriva sa.
152. Comisia observă că a existat o jurisprudență constantă a CtEDO în această privință (e.g. *Popov v. Rusia*, 13 iulie 2006, § 188; *Kasparov și alții v. Rusia*, 3

⁵ Din latină „în caz de îndoială – în favoarea acuzatului”.

octombrie 2013, §§ 64 - 69). De exemplu, în cauza *Popov v. Rusia*, CtEDO a notat că, având în vedere că condamnarea reclamantului s-a bazat pe probe contradictorii împotriva sa, refuzul instanțelor naționale de a examina martorii apărării fără a ține seama de relevanța declarațiilor acestora a condus la o limitare a drepturilor apărării incompatibilă cu garanțiile unui proces echitabil consacrate la articolul 6 din Convenție.

153. Comisia constată că decizia completului cu participarea subiectului îndeplinește toate condițiile pentru constatarea neconformității cu criteriul integrității etice prevăzut la 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023, deoarece a contravenit atât regulilor naționale, cât și principiilor consacrate de CtEDO. Acuzării i s-a acordat un avantaj inechitabil care l-a privat pe reclamant de o apărare eficientă și, prin urmare, a condus la o condamnare la 16 ani de închisoare bazată pe probe defectuoase și încălcări procedurale. Aceste acțiuni reprezintă o „denegare de dreptate” în conformitate cu standardele CtEDO și o eroare vădită - o decizie pe care nicio instanță rezonabilă nu ar fi trebuit să o pronunțe.

Concluzia privind implicarea în cazuri care au condus la încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului

154. În hotărârea sa nr. 2 din 16 ianuarie 2025, atunci când i s-a cerut să se pronunțe cu privire la proporționalitatea sancțiunilor pentru nepromovarea evaluării pe baza criteriilor de integritate etică, Curtea Constituțională a făcut trimitere la hotărârea CtEDO în cauza *Mnatsakanyan v. Armenia*, 6 decembrie 2022, § 88. Conform acestei jurisprudențe, în cazurile care atrag răspunderea unui judecător, trebuie făcută o distincție între o interpretare sau aplicare contestabilă a legii, pe de o parte, și o decizie sau măsură care dezvăluie o încălcare gravă și evidentă a legii, arbitrar, o distorsionare gravă a faptelor sau o lipsă evidentă de bază legală pentru o măsură judiciară, pe de altă parte. În plus, astfel de cazuri pretind luarea în considerare a elementului subiectiv al presupusei conduite judiciare necorespunzătoare. O eroare juridică de bună-credință ar trebui distinsă de conduita judiciară de rea-credință.
155. Toate cele trei decizii analizate se încadrează mai curând în criteriile *Mnatsakanyan v. Armenia* privind conduita judiciară necorespunzătoare citate de Curtea Constituțională, decât la categoria simplelor erori juridice.
156. Rezumând, primul caz a vizat respingerea arbitrară a eliberării unui acuzat bolnav terminal. CtEDO a constatat că legislația Republicii Moldova distingea în mod clar două situații de eliberare, înainte de pronunțarea sentinței și în timpul executării. Totuși, instanța a aplicat în mod eronat

legea, tratându-le pe ambele la fel. Decizia subiectului a ignorat textul clar al articolului 95 alin. (2) din Codul penal și nu a avut un temei juridic rezonabil. Nu a avut loc doar o interpretare greșită, ci o restrângere nerezonabilă a drepturilor fundamentale.

157. Al doilea caz se referea la o condamnare fără reaudierea corespunzătoare a martorilor. Legea era clară - articolul 415 alin. (2¹) din Codul de procedură penală prevedea în mod expres obligația instanței de a audia acuzatul și martorii acuzării înainte de a anula o achitare. Instanța a ignorat atât dreptul național, cât și jurisprudența CtEDO, încălcând garanțiile procedurale fundamentale. Aceasta nu a constituit o simplă greșeală de procedură, ci o nerespectare a unei cerințe fundamentale a procesului echitabil.
158. Al treilea caz a vizat o condamnare bazată pe probe defectuoase și contradictorii și fără admiterea probelor solicitate de acuzat. Subiectul a făcut parte dintr-un complet care a menținut o condamnare în pofida neconcordanțelor din declarațiile unei victime, a omisiunii de a audia un martor determinant al apărării și a celei de-a doua victime. CtEDO a constatat o încălcare a articolului 6, motivând că nu a avut loc un proces în contradictoriu, iar acuzării i-a fost oferit un avantaj inechitabil. Decizia subiectului nu a fost doar discutabilă din punct de vedere juridic, ci și incompatibilă atât cu dreptul intern, cât și cu jurisprudența CtEDO. Refuzul instanței de a audia martori-cheie, deși știa că mărturia lor era esențială, sugerează o nerespectare deliberată a garanțiilor unui proces echitabil. Prin urmare, decizia reflectă o abatere judiciară gravă, nu o eroare juridică de bună-credință.

VI. Concluzia

159. Pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului, Comisia propune ca subiectul să nu promoveze evaluarea externă din cauza necorespunderii cu criteriul prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

VII. Acțiuni ulterioare și publicarea

160. Potrivit articolului 40 punctul (4) din Regulament, prezentul raport va fi expediat subiectului și Consiliului Superior al Magistraturii prin poștă electronică, iar în aceeași zi Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării.
161. În termen de cel mult trei zile de la aprobare, raportul semnat electronic va fi imprimat și va fi prezentat Consiliului Superior al Magistraturii, împreună cu un exemplar în format electronic al dosarului de evaluare cu toate materialele de evaluare colectate de Comisie.

162. Raportul va fi publicat pe site-ul oficial al Comisiei, cu măsurile de precauție corespunzătoare pentru protecția vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la expirarea perioadei de contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau după ce Curtea Supremă de Justiție emite decizia prin care respinge contestația sau constată promovarea sau nepromovarea evaluării.
163. Raportul de evaluare a fost aprobat prin votul unanim al membrilor Completului la 25 martie 2025 și semnat în conformitate cu articolul 33 punctul (2) și articolul 40 punctul (5) din Regulament.
164. Raportul de evaluare a fost elaborat în limba engleză și în limba română.

Scott BALES,

Președintele Comisiei

Președintele Completului B